

Umeå kristna friskoleförening

Organisationsnummer 894002-8478

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Mariaskolan
belägen i Umeå kommun

Uppföljning efter tillsyn av Mariaskolan

Sammanfattning av ärendet

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Umeå kristna friskoleförening (894002-8478) under hösten 2019. I beslut den 11 mars 2020 förelades huvudmannen att vidta åtgärder för att rätta till bristerna i verksamheten för grundskola. Bristerna gällde bedömningsområdena *Extra anpassningar och särskilt stöd, Bedömning och betygssättning, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, Grundläggande förutsättningar för skolenheten samt Förutsättningar för utbildningen*. Huvudmannen förelades även för brister rörande otillåten entreprenad. Beslutet rörande bedömningsområdena *Extra anpassningar och särskilt stöd* samt *Bedömning och betygssättning* utgjorde förelägganden vid vite om 300 000 kronor.

Under hösten 2020 följdes ovannämnda beslut upp. I beslut den 23 februari 2021 konstaterade Skolinspektionen att huvudmannen vidtagit åtgärder så att bristerna inom *Bedömning och betygssättning, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, Förutsättningar för utbildningen* samt *otillåten entreprenad* var avhjälpta. Bristerna inom området *Extra anpassningar och särskilt stöd* kvarstod och myndigheten konstaterade även brister inom området *Elevers rätt till utbildning*. Bristerna inom områdena *Särskilt stöd* och *Elevers rätt till utbildning* utgjorde förelägganden vid vite om 200 000 kronor.

Skolinspektionen har nu följt upp huvudmannens arbete med att åtgärda kvarstående brister. Uppföljningen bygger på den redovisning som Umeå kristna friskoleförening inkom med den 23 september 2021 och kompletterande digitala intervjuer med skolans rektor och specialpedagog.

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Umeå kristna friskoleförening avseende brister i arbetet med särskilt stöd, den del som rör information om de avvikelser som görs från timplanen i beslut om anpassad studiegång.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen avhjälpt övriga brister inom bedömningsområdet särskilt stöd och rätten till utbildning.

Skolinspektionen avslutar därför ärendet.

Avstående från ingripande

Särskilt stöd, information om avvikelser från timplanen i beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av flera beslut om anpassad studiegång för enskilda elever vid Mariaskolan som är fattade mellan den 26 mars 2021 och den 22 september 2021. Det kan till exempel framgå att eleven läser alla skolans ämnen och slutar någon eller några timmar tidigare en eller flera dagar per vecka. Ett annat exempel är att eleven ska läsa alla ämnen med en kraftig reducering i tid, cirka 75 procent. I flera fall omnämns också i besluten att elever läser vissa "no"- och "so-ämnen", men det framgår inte vilket eller vilka av de naturorienterande eller samhällsorienterande ämnena som ingår i elevernas anpassade studiegång. Av besluten framgår för vilken tidsperiod beslutet gäller.

Rektorn uppger i intervju att det tidigare inte varit så strukturerat hur beslut om anpassad studiegång skulle utformas, till exempel har reducering av tid i olika ämnen inte angetts på ett tydligt sätt. Rutinen har dock förtydligats. De senast upprättade besluten om anpassad studiegång är enligt rektorn tydligare vad gäller reducering av tid i olika ämnen. Elevernas mentorer har även fått i uppdrag av rektorn att följa upp hur mycket tid eleverna får i respektive ämne. När det gäller samhällsorienterande och naturorienterande ämnen säger rektorn att de tidigare gjort en felaktig förenkling av hur de samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnena behandlats genom att benämna dem som "so"- respektive "no-ämnen". Rektorn uppger att i kommande beslut om anpassad studiegång kommer det att framgå vilket av ämnena som avses.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får beslut om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen fattas. I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att

en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Umeå kristna friskolförening inte uppfyller författningarnas krav avseende särskilt stöd då det i beslut om anpassad studiegång inte alltid framgår vilka avvikelser som görs från timplanen. Beslut om anpassad studiegång är ett ingripande beslut för den enskilde och det ska av beslutet framgå vilka avvikelser som görs från timplanen.

I beslut om anpassad studiegång framgår det inte alltid vilka ämnen som eleven ska läsa och vilka avvikelser som görs från timplan och ordinarie undervisningstid. Skolinspektionen vill i detta sammanhang även understryka att samhällsorienterande och naturorienterande ämnen består av tre respektive fyra ämnen. Dessa ämnen, geografi, historia, samhällskunskap och religion samt fysik, kemi och biologi, har från och med mellanstadiet en garanterad undervisningstid i timplanen och kan därför inte behandlas som ett gemensamt samhällsorienterande respektive naturorienterande ämne. För att säkerställa elevens rätt till utbildning och särskilt stöd behöver skolan ha kunskap om vilka ämnen eleverna läst och i vilken omfattning som eleverna har fått undervisning i respektive ämne. Detta är särskilt viktigt i de fall eleven har beslut om anpassad studiegång.

Skolinspektionen bedömer vidare att bristen avseende den del för vilken tidsperiod beslut om anpassad studiegång gäller är avhjälp.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Umeå kristna friskoleförenings verksamhet vid Mariaskolan uppfyller inte författningarnas krav avseende särskilt stöd i form av beslut om anpassad studiegång. Detta eftersom besluten om anpassad studiegång inte alltid innehåller information om vilka avvikelser som gjorts från timplanen.

Skolinspektionen kan konstatera att Umeå kristna friskoleförening och verksamheten vid Mariaskolan vid Skolinspektionens tidigare förelägganden vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med uppmärksammade brister i verksamheten. Det har vid uppföljningen framkommit att rektorn uppmärksammat kvarstående brister vad avser beslut om anpassad studiegång och att verksamheten påbörjat nödvändig rättelse. Skolinspektionen förutsätter

att huvudmannen fullföljer det påbörjade arbetet med att rätta till kvarvarande brister och avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 2 p skollagen.

Avhjälpna brister i verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen avhjälpit övriga brister inom bedömningsområdena särskilt stöd och rätten till utbildning.

Elevers rätt till utbildning och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Umeå kristna friskoleförening inte uppfyllde författningskraven avseende särskilt stöd och elevers rätt till utbildning. Huvudmannen förelades att vidta följande åtgärder:

- Se till att genomföra kompetensutvecklingsinsatser för huvudman, rektorn, representanter för elevhälsan samt undervisande lärare i syfte att få insikt i den lagstiftning som styr arbetet med elevers rätt till utbildning, särskilt frånvaroutredningar, vilka riskfaktorerna är för frånvaro, om tidig upptäckt och om framgångsrika åtgärder som kan användas för att få elever att komma tillbaka till skolan (2 kap. 34 § skollagen, 7 kap. 17, 19 a och 22 §§ skollagen).
- Se till att genomföra kompetensutvecklingsinsatser för huvudman, rektorn, representanter för elevhälsan samt undervisande lärare i syfte att få insikt i den lagstiftning som styr arbetet med särskilt stöd i allmänhet och beslut om anpassad studiegång i synnerhet (2 kap. 34 § skollagen, 3 kap. 7, 9 och 12 §§ skollagen).
- Se till att skyndsamt utreda de bakomliggande orsakerna till frånvaron för de elever som inte deltar alls eller i begränsad utsträckning i verksamheten vid Mariaskolan. Huvudmannen ska även ta ställning till om frånvaron är att betrakta som giltig eller ogiltig (7 kap. 19 a § skollagen).
- Med utgångspunkt i resultatet av genomförda frånvaroutredningar vidta åtgärder för att eleverna ifråga ska fullgöra sin skolgång och för att eleverna ska få sin rätt till utbildning tillgodosedd. I detta ingår att ta ställning till om de särskilda stödåtgärder som eleverna erhåller i dagsläget fortsatt ska gälla eller om dessa behöver omprövas i syfte att motsvara elevernas faktiska behov (3 kap. 7, 9, och 12 §§ skollagen, 7 kap. 3 och 22 §§ skollagen).

- Se till att besluten om anpassad studiegång följs upp under vårterminen 2021 och att innehållet i den anpassade studiegången fortlöpande utvärderas (3 kap. 12 § skollagen).

Motivering till Skolinspektionens bedömning

Av den redovisning som huvudmannen inkommit med framgår huvudsakligen följande. Huvudmannen har under perioden 16 april 2021 till den 17 juni 2021 genomfört kompetensutvecklingsinsatser för såväl representanter för huvudmannen, elevhälsan, rektorn och undervisande personal. De olika utbildningstillfällena som genomförts under ledning av både intern och extern kompetens har haft olika teman. Till exempel "Skollagens begrepp", "Att skriva utredningar och åtgärdsprogram", "Skolan som hälsofaktor", "Främja närvaro, riskfaktorer kring frånvaro, vad är giltig och ogiltig frånvaro" samt "Lär dig att förstå och hjälpa ungdomar med problematisk skolfrånvaro". Rektorn och skolans personal har även deltagit i en fortbildning i Specialpedagogiska skolmyndighetens regi inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Huvudmannen har även anlitat extern kompetens som har fungerat som ett stöd i arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång.

När det gäller arbetet med att skyndsamt utreda frånvaro framgår det av huvudmannens redovisning och bifogad dokumentation att de bakomliggande orsakerna till elevers frånvaro utreds. Det framgår av styrelseprotokoll att huvudmannen blivit informerad om elevers frånvaro från skolan. Det framgår vidare av dokumentation som getts in i ärendet att skolan vidtagit åtgärder för att elever ska fullgöra sin skolgång. Personal från skolan har till exempel hämtat elever i hemmet och upprättat personligt anpassade scheman för elever utifrån de behov som framkommit. Det framgår också att insätta åtgärder för att elever ska fullgöra sin skolgång regelbundet omprövas i syfte att motsvara elevernas faktiska behov. Detta sker till exempel genom att skoldagen förlängs och att fler ämnen läggs till i elevernas anpassade studiegång.

Av dokumentation rörande enskilda elevärenden framgår att beslut om anpassad studiegång regelbundet följts upp och utvärderats under vårterminen 2021 och att justeringar i den anpassade studiegången genomförts när behov framkommit.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har vidtagit sådana åtgärder att bristerna avseende kompetensutveckling, att skyndsamt utreda elevers frånvaro och ta ställning till om den är ogiltig eller inte, vidta åtgärder för att elever ska fullgöra sin skolplikt och regelbundet

Beslut

2021-11-30

7 (7)

Dnr 31-SI 2019:7975

ompröva dessa samt att följa upp och utvärdera beslut om anpassad studiegång får anses avhjälpna.

Skolinspektionen avslutar tillsynen.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Elisabeth Wikén, biträdande regionchef.

I den slutliga handläggningen har regionstabsjurist Ginger Zakrisson samt utredarna Maud Karlström (föredragande) och Ylva Ohlsson medverkat.